

OBČINA CERKENJAK

N A Č R T

**DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB
JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI NA OBMOČJU
OBČINE CERKENJAK**

Verzija 2.0

OSNUTEK

	ORGAN	DATUM	PODPIS
Sprejel	Občine Cerkenjak	30-05-2022	Marjan ŽMAVC župan občine Cerkenjak
Obravnaval in odobril	Štab Civilne zaščite Poveljnik CZ		Srečko Furst
Izdelal / Skrbnik	Strokovni delavec za ZIR Občine Cerkenjak	30-05-2022	Marko KOCBEK

Št. 82000-01/1999
Datum: 21.09.2020

KAZALO

1. JEDRSKA ALI RADIOLOŠKA NESREČA	4
1.1 Uvod	4
1.2 Viri nevarnosti	4
1.2.1 Nuklearna elektrarna Krško (NEK)	4
1.2.2 Sevalni objekti	6
1.2.3.1 Nenadzorovani viri ionizirajočega sevanja	6
1.2.3.2 Padec satelita z radioaktivno snovjo	7
1.2.3.3 Prevoz radioaktivnih snovi	7
1.3 Verjetnost nastanka verižne nesreče	8
1.4 Sklepne ugotovitve	8
2. OBSEG NAČRTOVANJA	10
2.1 Temeljne ravni načrtovanja	10
2.1.1 Načrt za območje občine Cerkvenjak	10
2.1.2 Uporabniki in prevozniki virov sevanja	10
2.1.3 Uporabniki in prevozniki virov sevanja	10
2.2 Načela zaščite in reševanja	10
3. KONCEPT ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	12
3.1 Temeljne podmene načrta	12
3.2 Koncept odziva in aktiviranje občinskega načrta	12
Shema 4: Potek aktivnosti ob razglasitvi splošne nevarnosti v NEK	13
4. SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA	14
4.1 Organi in organizacije, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz občinske pristojnosti:	14
4.1.1 Občinski organi in službe:	14
4.2 Materialno tehnična sredstva za izvajanje načrta	15
4.3 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta	16
5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE	17
5.1 Obveščanje pristojnih organov ob razglasitvi objektivne oziroma splošne nevarnosti v NEK	17
5.2 Obveščanje pristojnih organov in služb na občinski ravni	17
5.3 Obveščanje prebivalcev ob jedrski ali radiološki nesreči	17
6. AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV	19
6.1 Aktiviranje občinskih organov vodenja CZ in njihovih strokovnih služb	19
6.2 Aktiviranje občinskih in drugih sil in sredstev	19
6.2.1 Aktiviranje organov in njihovih strokovnih služb ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah	20

6.3 Aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč ob jedrski nesreči v tujini	21
7. UPRAVLJANJE IN VODENJE	22
7.1 Organi in njihove naloge	22
7.1.1 Župan in strokovne službe Občine Cerkevjak.....	22
7.1.2 Poveljnik oz. namestnik poveljnika CZ Občine Cerkevjak.....	22
7.1.3 Štab Civilne zaščite občine Cerkevjak.....	22
Ob nesreči organizira naslednje delovne procese:	23
7.2 Operativno vodenje	23
7.2.1 Operativno vodenje ob jedrski nesreči v NEK.....	23
Operativno vodenje v občini Cerkevjak ravni se prične ob objektni nevarnosti (stopnja 2).	23
7.3 Organizacija zvez	24
8.1 Nadzor radioaktivnosti ob jedrski nesreči	25
8.2 Naloge izvajalcev nadzora radioaktivnosti ob jedrski nesreči	25
9. UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI.....	26
9.1 Zaščitni ukrepi.....	26
9.1.1 Vrste zaščitnih ukrepov	26
9.1.2 Takojšnji zaščitni ukrepi	26
9.1.3 Prehrambeni zaščitni ukrepi.....	28
9.1.4 Dolgoročni zaščitni ukrepi.....	28
9.1.6 Izvajanje zaščitnih ukrepov na na območju splošne pripravljenosti ob jedrski nesreči v NEK in drugih izrednih dogodkih	29
9.1.7 Zaščitni ukrepi ob jedrski ali radiološki nesreči v tujini	29
9.1.8 Zaščitni ukrepi ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah	29
9.2 Naloge zaščite, reševanja in pomoči	29
9.2.1 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč	29
9.2.2 Prva veterinarska pomoč.....	30
9.2.3 Gašenje in reševanje ob požarih	30
9.2.4 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje	30
10. OSEBNA IN VZAJEMA ZAŠČITA	32
11 RAZLAGA POJMOV IN SEZNAM KRATIC	33
11.1 Pomen pojmov	33
11.2 Seznam kratic	35

Slika 2: Zračna razdalja Krško-NEK X 50-88-54,4-Y 55-38-87,2
Cerkljenjak Širina: 46°33'57.54", Dolžina: 15°56'34.32". znaša cca. 78 kilometra

1.2.2 Sevalni objekti

Na sevalnih objekti se radioaktivni viri uporabljajo v industrijske, raziskovalne in zdravstvene namene.

V industriji se radioaktivni viri v občini Cerkljenjak ne uporabljajo. V medicini se radioaktivni viri uporabljajo za diagnostiko in terapijo (obsevanja) v UKC Maribor.

Vzrok nesreče z radioaktivnimi snovmi oziroma viri je lahko izključno človeška napaka, ker so radioaktivni viri pasivne naprave, tako da ne more priti do odpovedi delovanja. Vzroke lahko delimo na:

- nepravilno uporabo, hrambo ali izgubo radioaktivnega vira zaradi malomarnosti, nevednosti, neznanja ali neupoštevanja predpisov varstva pred sevanji,
- konstrukcijsko napako pri vgradnji vira (slaba izdelava ščita, neustrezno izdelano orodje za rokovanje z virom) ter
- zlorabo (kraja, sabotaža).

Nesreče z radioaktivnimi viri praviloma povzročajo onesnaženje z enim samim radionuklidom, ki prizadene predvsem delovno osebje oziroma lahko nepravilno ravnanje z radioaktivnim virom povzroči obsevanost osebja ter tudi prebivalstva, ki presega predpisane mejne vrednosti.

1.2.3 Radiološki izredni dogodki

Ta oddelek zajema izredne dogodke, ki se lahko zgodijo kjerkoli.

1.2.3.1 Nenadzorovani viri ionizirajočega sevanja

Do nesreče lahko pride z nenadzorovanimi visoko radioaktivnimi viri, ki so lahko tudi življenjsko nevarni, če so nezaščiteni oziroma je zaščita poškodovana.

Viri so lahko:

- izgubljeni: lastnik pogreša vir
- najdeni: naključna oseba najde vir, pri čemer je težava, ker običajno najditelj ne ve, da gre za radioaktivni vir,
- ukradeni: ponovno možnost, da tat ne ve, da gre za radioaktivni vir in poškodovani v požaru: požar na lokaciji vira (možnost za poškodbo zaščite vira zaradi ognja je majhna, običajna respiratorna in druga zaščita gasilcev je zadostna).

V skupini nenadzorovanih virov sodi tudi obsevanje in kontaminacija iz neznanega razloga z radioaktivnimi viri, to je kontaminacija prebivalstva ali javnih površin oziroma prostorov. Vzrok je lahko najdeni ali ukradeni vir ali radioaktivna snov, ki jo prebivalstvo poseduje ne vede za nevarnost. Takšne dogodke lahko odkrijejo zdravniki na podlagi simptomov zaradi prekomernega obseva. Tovrstna simptomatika običajno ni dovolj hitro prepoznana, ker so primeri redki.

Slika 1: lokacija Nuklearne elektrarne Krško

Za preprečevanje jedrskih nesreč in za zmanjšanje njihovih posledic so v elektrarni vgrajeni varovalni in varnostni sistemi ter naprave, katerih skupna naloga je preprečevanje nenadzorovanega uhajanja radioaktivnih snovi v okolico elektrarne.

Ob jedrski nesreči v NEK je stopnja ogroženosti največja v bližnjem območju (to je od nekaj km do 10 km), v večji oddaljenosti pa je odvisna od vremenskih razmer. Glede na število in zanesljivost varnostnih sistemov v jedrski elektrarni je verjetnost nastanka nesreče, ki bi pomenila nevarnost za prebivalstvo izredno majhna.

Na možnost nastanka jedrske nesreče v NEK lahko vplivajo tudi naravne in druge nesreče (potres, poplave, orkanski veter, nesreča zrakoplova, ipd.).

Posedovanje oziroma rokovanje z nezaščitenimi visoko radioaktivnimi viri lahko povzroči trajne poškodbe zaradi zunanjega obsevanja, zaradi notranjega obsevanja v primeru zaužitja (ingestije) in vdihavanja (inhalacije) in v določenih primerih tudi življenjsko ogroženost.

1.2.3.2 Padec satelita z radioaktivno snovjo

Na območje občine Cerkljenjak bi lahko padel satelit z jedrskim reaktorjem ali satelit, ki ima na krovu radioaktivni material.

Razlikujemo dve vrsti virov sevanja na satelitu:

- vir visoke aktivnosti alfa in
- jedrski reaktor.

V prvem primeru gre za možno onesnaženje z močno toksičnim sevalcem alfa (npr. izotopi plutonija). V drugem primeru pomeni padec satelita onesnaženje s cepitvenimi produkti. Območja onesnaženja so trakaste oblike s širino nekaj 10 km in dolžino nekaj 100 km.

Nevarno je predvsem vdihavanje delcev, ki v posamezniku lahko povzročijo visoke doze notranjega obsevanja. Največja nevarnost za posameznika, ki je sicer zelo malo verjetna, je najdba visoko radioaktivnih ostankov satelita, ki lahko povzročijo resne poškodbe in tudi smrt.

1.2.3.3 Prevoz radioaktivnih snovi

Zaradi posebnih varnostnih ukrepov je verjetnost nesreče pri prevozu radioaktivnih snovi zelo majhna, če pa se zgodi, je njen vpliv prostorsko omejen.

Nesreča v tujini

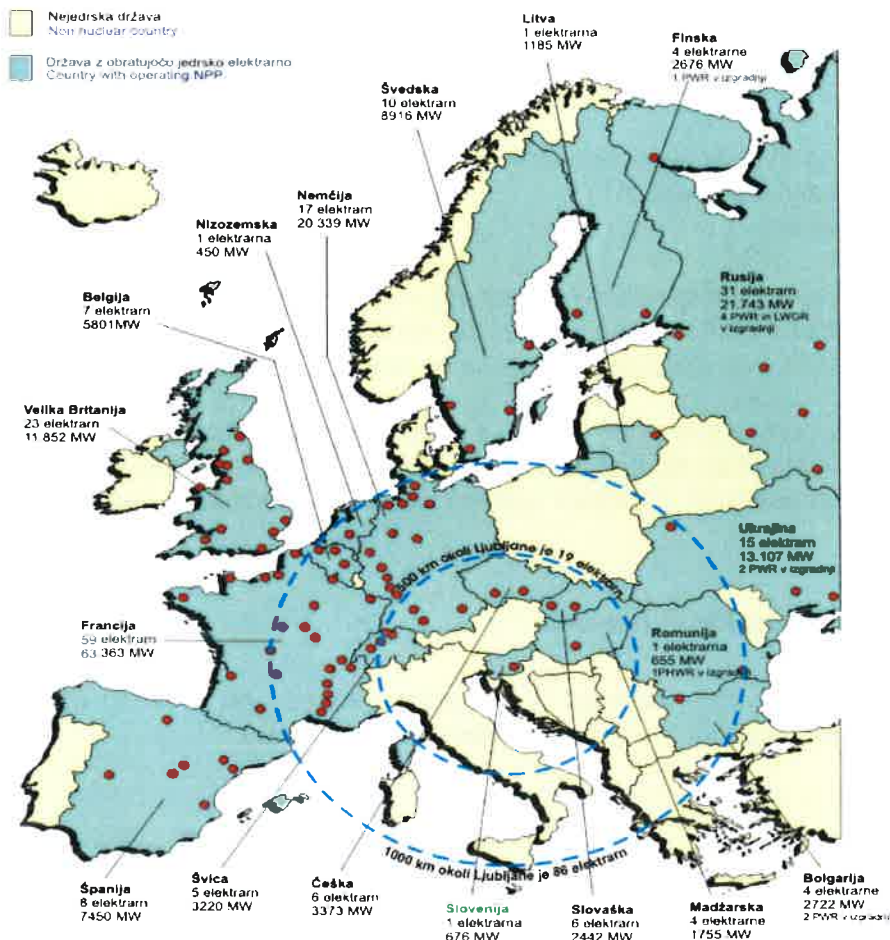
Potrebno je načrtovati zaščitne ukrepe tudi za primer izrednega dogodka v jedrskih elektrarnah v tujini.

V svetu deluje okoli 440 jedrskih elektrarn. Na območju 1000 km okoli Ljubljane deluje 86 jedrskih elektrarn, od tega jih je 19 v 500-kilometerskem pasu. Občini Cerkljenjak najbližje so elektrarne na Madžarskem, Slovaškem, Češkem in v Nemčiji).

Ob jedrskih nesrečah v oddaljenih jedrskih objektih lahko ob neugodnih vremenskih razmerah pričakujemo onesnaženje na vsem ozemlju RS. Do izrazitejšega onesnaženja lahko pride le v krajih, kjer bi med prehodom radioaktivnega oblaka čez naše ozemlje deževalo.

Jedrske elektrarne v Evropi

Copyright © ICJT 2006
www.icjt.org

Stanje avgusta 2006 po podatkih Mednarodne agencije za atomsko energijo.
Status as of August 2006 as reported to IAEA.

Na eni označeni lokaciji je lahko tudi več reaktorjev.
Each indicated location can represent several reactors.

Slika 3: Jedrske elektrarne v Evropi

1.3 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Ob jedrski ali radiološki nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče, dodatne posledice pa so lahko:

- požar v naravnem okolju in objektih (npr. padec satelita),
- ogrožanje prometne varnosti,
- izpad telekomunikacijskih povezav,
- sociološke in psihološke posledice na prebivalstvo in
- energetska kriza zaradi izpada proizvodnje električne energije za primer nesreče v NEK.

1.4 Sklepne ugotovitve

A. Občino Cerkljenjak lahko prizadenejo jedrske ali radiološke nesreče:

- v jedrskih objektih NEK,
- s stacionarnimi in premičnimi radioaktivnimi viri,
- pri prevozu radioaktivnih snovi,

- zaradi padca satelita z reaktorjem ali satelita, ki ima na krovu radioaktivne snovi in
- v tujini s posledicami na območju RS.

B. Jedrska nesreča širše razsežnosti (z vplivom na prebivalce in okolje) v NEK je zelo malo verjetna, saj ima elektrarna vgrajeno visoko stopnjo pasivne in aktivne varnosti.

C. Ob morebitni jedrski nesreči širše razsežnosti v NEK bi bila prizadeta tudi občina Kungota.

D. Na možnost nastanka jedrske nesreče v NEK lahko vplivajo tudi naravne in druge nesreče (npr. potres, poplave, orkanski veter, nesreča zrakoplova, ipd.).

E. Jedrska nesreča v jedrskem objektu v tujini lahko prizadene tudi občino Kungota.

F. Radiološke nesreče so tudi malo verjetne, vendar so lahko z resnimi posledicami za posameznike.

D - 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D - 8	Navodilo za obveščanje o nesreči

2. OBSEG NAČRTOVANJA

2.1 Temeljne ravni načrtovanja

Temeljni načrt je državni načrt ob jedrski nesreči. Občinski načrt mora biti usklajen z državnim načrtom ter načrtom regije. Pred sprejemom občinskega načrta se načrt pošlje na Upravo RS za zaščito in reševanje, ki po pregledu načrta izda pisno mnenje o usklajenosti občinskega z državnim načrtom. Upoštevanje tega mnenja je obvezno. Občinski načrt je podrobno razčlenjen državni in regijski načrt ter konkretno opredeljuje izvajanje v OBMOČJU SPLOŠNE PRIPRAVLJENOSTI, ki so v pristojnosti občine.

2.1.1 Načrt za območje občine Cerkljenjak

Z občinskim načrtom se načrtujejo in konkretno opredeljujejo vsa poglavja temeljnega načrta, predvsem pa:

- izvajanje zaščitnih ukrepov na območju splošne pripravljenosti ob jedrski nesreči v NEK (dolgoročnih zaščitnih ukrepov, prehrambenih pa tudi takojšnjih) in ukrepov ob drugih izrednih dogodkih;

2.1.2 Uporabniki in prevozniki virov sevanja

Uporabniki virov sevanja morajo v skladu z Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti za pridobitev dovoljenja za uporabo vira poleg ostale dokumentacije predložiti tudi dokument o ravnanju ob izrednih dogodkih (obveščanje in ukrepanje ob nesreči).

Prevozniki radioaktivnih snovi morajo v skladu z Zakonom o prevozu nevarnih snovi (Uradni list RS, št. 33/06 - UPB1) zagotoviti navodila za ukrepanje tako, da jih ima voznik med prevozom pri sebi v pisni obliki. Navodila mora priskrbeti pošiljatelj.

2.1.3 Uporabniki in prevozniki virov sevanja

Uporabniki virov sevanja morajo v skladu z Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti za pridobitev dovoljenja za uporabo vira poleg ostale dokumentacije predložiti tudi dokument o ravnanju ob izrednih dogodkih (obveščanje in ukrepanje ob nesreči).

Prevozniki radioaktivnih snovi morajo v skladu z Zakonom o prevozu nevarnih snovi (Uradni list RS, št. 33/06 - UPB1) zagotoviti navodila za ukrepanje tako, da jih ima voznik med prevozom pri sebi v pisni obliki. Navodila mora priskrbeti pošiljatelj.

2.2 Načela zaščite in reševanja

Splošna načela zaščite, reševanja in pomoči. Načelo pravice do varstva. Po zakonu ima vsak zagotovljeno pravico do varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Ob nesrečah imata zaščita in reševanje človeških življenj prednost pred vsemi drugimi zaščitnimi in reševalnimi aktivnostmi.

Načelo pomoči. Ob nesreči je vsakdo dolžan pomagati po svojih močeh in zmožnostih.

Načelo javnosti. Država in občine morajo zagotoviti, da je prebivalstvo na prizadetem območju obveščeno o nevarnosti.

Načelo preventive. Država in občine pri zagotavljanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu s svojimi pristojnostmi prednostno organizirajo izvajanje preventivnih ukrepov.

Načelo odgovornosti. Vsaka fizična in pravna oseba je v skladu z zakonom odgovorna za izvajanje ukrepov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Načelo postopnosti pri uporabi sil in sredstev. Pri zaščiti in reševanju so občine dolžne uporabiti najprej lastne sile in sredstva in le, če ta ne zadoščajo ali niso zagotovljena med sosednjimi občinami, se vključi v pomoč in reševanje država.

b.) Načelo obveznega izvrševanja odločitev

Vodenje zaščite in reševanja temelji na obveznem izvrševanju odločitev organov pristojnih za vodenje civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč.

c.) Načelo zakonitosti

Nihče ni dolžan in ne sme izvrševati odločitev, če je očitno, da bi s tem storili kaznivo dejanje ali kršili mednarodno humanitarno pravo.

d.) Načelo varstva reševalcev in drugega osebja

Dozne obremenitve posameznikov, ki sodelujejo pri zaščiti in reševanju, načeloma ne smejo preseči vrednosti doznih omejitev za profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja, razen če bi s tem obvarovali življenje in zdravje večjega števila ljudi ali preprečili razvoj dogodkov s katastrofalnimi posledicami.

3. KONCEPT ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

3.1 Temeljne podmene načrta

A. Občinski načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči v občini Cerkvenjak je izdelan za nesrečo, pri kateri lahko pride do večjega izpusta radioaktivnih snovi v okolje ali obsevanja ljudi, in sicer za:

- jedrsko nesrečo,
- radiološko nesrečo in
- nesrečo v tujini.

B. Za jedrsko nesrečo v NEK veljajo stopnje nevarnosti izrednega dogodka v NEK, ki jih razglasi NEK in jo po potrebi predhodno uskladi z URSJV;

- **stopnja 0** - nenormalni dogodek (*unusual event*) se razglasi ob nastanku dogodkov, ki bi lahko ob nepravilnem ukrepanju ali razvoju stanja, ki ga osebje v izmeni jedrske elektrarne ne bi imelo več pod nadzorom, vplivali na varnost elektrarne in bi vodili v višjo stopnjo nevarnosti;
- **stopnja 1** - začetna nevarnost (*alert*) se razglasi pri nastanku ali razvoju dogodkov, ki imajo ali bi lahko imeli za posledico zmanjšanje varnosti v jedrski elektrarni. Možen je manjši izpust radioaktivnih snovi, ni pa pričakovati večjega tveganja za okolje;
- **stopnja 2** - objektna nevarnost (*site emergency*) se razglasi pri nastanku ali razvoju dogodkov, ki imajo ali bi lahko imeli za posledico večjo odpoved varnostnih funkcij elektrarne in posledično ogroženost osebja jedrske elektrarne in okoliškega prebivalstva. Obstaja možnost ali pa je že prišlo do izpusta radioaktivnih snovi v takem obsegu, ki zahteva zaščitne ukrepe v jedrski elektrarni, vključno z evakuacijo območja jedrske elektrarne in območja, ki je pod neposrednim nadzorom jedrske elektrarne;
- **stopnja 3** - splošna nevarnost (*general emergency*) se razglasi, ko grozi oziroma je prišlo do poškodbe ali taljenja sredice z možnostjo poškodovanja zadrževalnega hrama. Obstaja možnost ali pa je prišlo do izpusta radioaktivnih snovi v okolje v tolikšnem obsegu, ki zahteva zaščitne ukrepe na območju izven jedrske elektrarne.

C. Občinski načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči za jedrsko nesrečo v NEK temelji tudi na vnaprej določenih območjih načrtovanja zaščitnih ukrepov:

- območje splošne pripravljenosti je celotno območje RS. Zaščitni ukrepi se izvajajo na podlagi meritev;

D. Prebivalci na ogroženem območju se pravočasno in objektivno obveščajo o razsežnostih nesreče, njenih posledicah, o ukrepanju za zmanjševanje in odpravo posledic ter o ravnanju ob nesreči.

3.2 Koncept odziva in aktiviranje občinskega načrta

Koncept odziva ob jedrski nesreči v NEK temelji na klasifikaciji stopnje nevarnosti, na napovedi širjenja radioaktivnega oblaka in možnem neposrednem onesnaženju Slovenije ter na oceni posrednega vpliva in klasifikaciji stopnje nevarnosti.

Za ostale izredne dogodke po tem načrtu koncept odziva temelji na podlagi posveta z URSJV.

4. SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA

4.1 Organi in organizacije, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz občinske pristojnosti:

4.1.1 Občinski organi in službe:

- Župana občine Cerkljenjak
- občinska uprava

Organi CZ:

- poveljnik CZ občine Cerkljenjak;
- namestnik poveljnika CZ občine Cerkljenjak;
- štab CZ občine Cerkljenjak;
- poverjenik CZ.

Enote in službe CZ;

- službe za podporo;

Javne službe in pogodbeni podjetja:

- javna zdravstvena služba - Zdravstvena ambulanta Cerkljenjak
- gospodarske javne službe kot upravljavec javnih cest, vodnogospodarska podjetja, cestna podjetja, javna podjetja, DEM, Elektro okolica)
- podjetja, s katerimi so sklenjene pogodbe za tehnično reševanje

Enote in službe CZ

- ekipe za prvo pomoč
- služba za podporo

P - 1	Seznam članov občinskega štaba CZ
P - 3	Pregled službe za podporo in oskrbo
P - 8	Pregled materialnih sredstev zaščite, reševanja in pomoči iz občinskih rezerv
P - 11	Seznam oseb, ki se jih obvešča ob izrednem dogodku
P - 21	Pregled objektov, v katerih bo možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev v občini

Gasilske enote, društva, podjetja organizacije

- PGD Cerkljenjak,
- Cestno podjetje Pomgrad,

Ob jedrski ali radiološki nesreči se v skladu s potrebami v izvajanje vključijo tudi državne, regijske in občinske sile za zaščito, reševanje in pomoč, katere so opredeljene v njihovih načrtih zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči (načelo postopnosti).

Za pripravljenost, opremljenost in usposobljenost enot so zadolženi njihovi ustanovitelji. Obveznosti ustanoviteljev so opredeljene v merilih za organiziranje, usposabljanje in opremljanje in v pogodbah o sofinanciranju za ukrepanje ob nesrečah.

4.2 Materialno tehnična sredstva za izvajanje načrta

Materialno - tehnična sredstva se načrtujejo za:

- zaščitno in reševalno opremo ter orodje (sredstva za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci) in
- materialna sredstva iz državnih rezerv.

Materialno-tehnična sredstva so:

- zaščitno-reševalna oprema in orodja (sredstva za osebno in skupinsko zaščito, sredstva za nastanitev prebivalcev, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci)
- Uporabljali bi sredstva, ki so v lasti Občine Cerkljenjak, Civilne zaštite Občine Cerkljenjak ter sredstva prostovoljnih gasilskih društev (v dogovoru z društvu). Po potrebi se uporabi tudi sredstva šol in vrtcev (v dogovoru). Prav tako bi sodelovali s podjetniki, ki bi uporabljali lastno opremo (sklenjene pogodbe o sodelovanju).
V primeru potrebe po dodatnih sredstvih, ki jih ne bi mogli pridobiti znotraj občine, bi za pomoč prosili najprej sosednje občine Radgona, Sveta Trojica, Sveti Andraž in Videm ob Ščavnici, nato regijo.

Glavni materialni viri zaštite , reševanja in pomoči so razpoložljiva sredstva za zaščito, reševanje in pomoč, namenske zaloge materialnih sredstev za zaščito, reševanje in pomoč ki jih oblikujejo država in lokalne skupnosti, državne blagovne rezerve in sredstev humanitarne pomoči.

Vlada odloča o uporabi državnih blagovnih rezerv in sredstvih humanitarne pomoči, poveljnik CZ občine Cerkljenjak pa o uporabi namenskih zalog materialnih sredstev za zaščito, reševanje in pomoč.

P - 8	Pregled potrebne zaščitne in reševalne opreme ter orodja
P – 10	Pregled gradbenih organizacij (občine)

4.3 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta

Finančna sredstva se načrtujejo za:

- stroške operativnega delovanja (povračila stroškov za aktivirane pripadnike CZ in druge sile za zaščito, reševanje in pomoč),
- stroške dodatnega vzdrževanja in servisiranja uporabljene opreme,
- materialne stroške (prevozne stroške in storitve, gorivo, mazivo) in
- stroške nastanitve evakuiranih iz Posavja, nujne oskrbe in izobraževanja.

V kolikor se izvede evakuacija, sprejem in nastanitev ogroženih prebivalcev iz Posavja stroške nastanitve, nujne oskrbe in izobraževanja krije država. Občina nastanitve stroške utemeljuje in uveljavlja na predpisanem obrazcu .

5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

5.1 Obveščanje pristojnih organov ob razglasitvi objektivne oziroma splošne nevarnosti v NEK

ReCO Maribor obvešča:

- Občinskega gasilskega poveljnika
- Poveljnika CZ občine Cerkljenjak
- Župana občine Cerkljenjak

5.2 Obveščanje pristojnih organov in služb na občinski ravni

ReCO Maribor o nevarnosti obvesti občinskega gasilskega poveljnika, poveljnika CZ občine Cerkljenjak ali župana občine Cerkljenjak po zaporedju dosegljivosti. Nato se izvede medsebojno obveščanje vseh odgovornih v občini Cerkljenjak. Obvestilo se posreduje po razpoložljivih sredstvih zvez (mobitel, telefon...).

Poveljnik oziroma štab CZ Občine Cerkljenjak zbira podatke o nevarnosti, razmerah in posledicah v občini tudi prek poverjenikov CZ, gasilskih društev in drugih virov ter jih posreduje ReCO.

O aktiviranju PGD odločijo poveljnik OGP ali poveljnik CZ ali župan. Aktiviranje PGD izvede ReCO.

5.3 Obveščanje prebivalcev ob jedrski ali radiološki nesreči

Obveščanje javnosti ob jedrski nesreči v NEK pomeni sprotno seznanjanje prebivalcev s stanjem, ki je nastalo kot posledica izrednega dogodka v NEK, pričakovanim potekom nesreče ter v primeru izpusta radioaktivnih snovi o širjenju radioaktivnega oblaka in ukrepih in nalogah zaščite, reševanja in pomoči, ki so bili uvedene v Sloveniji v zvezi z nesrečo.

Obveščanje javnosti se začne ob razglasitvi objektivne nevarnosti v NEK in ob neposredni nevarnosti zaradi radioaktivnega oblaka na območju Slovenije ob nesreči v jedrski elektrarni v tujini.

Informacije ob jedrski ali radiološki nesreči bodo občanom posredovane preko osrednjih in lokalnih medijev in na druge krajevno običajne načine.

Prebivalci na ogroženem območju bodo o začetku izvajanja zaščitnih ukrepov obveščeni z alarmnim znakom za neposredno nevarnost (alarmirani), čemur bodo sledila navodila za izvajanje ukrepov preko osrednjih in lokalnih medijev oziroma na druge ustrezne načine (npr. razglas, elektronske sirene).

Ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah se informacijski centri ali pisarne organizirajo po potrebi.

Preko informacijskih centrov - pisarn prebivalci pridobivajo informacije o:

- posledicah nesreče,
- vplivih izrednega dogodka na prebivalstvo in okolje,

- pomoči, ki jo lahko pričakujejo,
- ukrepah za omilitev nesreče,
- izvajanju osebne in vzajemne zaštite in
- sodelovanju pri izvajanju zaščitnih ukrepov.

Občina Cerkljenjak za dodatne informacije občanov objavi telefonsko številko informacijske pisarne, kjer bodo lahko občani dobili vse dodatne informacije.

Glede na oceno nevarnosti širitve jedrskega oblaka se v občini Cerkljenjak izvaja obveščanje podobno kot ob nesreči v NEK.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne
P - 2	Seznam zaposlenih v upravi občine Cerkljenjak
P-15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči

6. AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV

6.1 Aktiviranje občinskih organov vodenja CZ in njihovih strokovnih služb

Po prejemu obvestila o razglasitvi objektne ali splošne nevarnosti v NEK občinski poveljnik CZ sprejme odločitev o aktiviranju občinskih organov CZ, pristojnih za operativno in strokovno pomoč.

Prvo oceno stanja na prizadetem območju poda vodja intervencije. Po obvestilu o nesreči v NEK, pristojni za aktiviranje občinskih sil in sredstev za zaščito reševanje in pomoč, presodijo stanje, možen razvoj razmer in posledice ter potrebo po uporabi občinskih sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč.

Glede na oceno stanja občinski poveljnik CZ lahko skliče oziroma aktivira:

- občinski štab CZ,
- namestnika poveljnika CZ občine Cerkljenjak
- župana občine Cerkljenjak

Skladno z razsežnostjo nesreče sprejmejo pristojni organi na višjih nivojih načrtovanja odločitev o aktiviranju regijskega oziroma državnega načrta zaščite in reševanja.

6.2 Aktiviranje občinskih in drugih sil in sredstev

Ob jedrski nesreči v tujini o aktiviranju občinskih sil odloča poveljnik CZ občine na podlagi odločitve poveljnika CZ RS o izvajanju zaščitnih ukrepov na območju ODU.

O pripravljenosti in aktiviranju sil za zaščito, reševanje in pomoč odloča v skladu z nastalo situacijo poveljnik CZ Občine Cerkljenjak ali njegov namestnik.

Poveljnik CZ Občine Cerkljenjak ali njegov namestnik sprejme sklep o aktiviranju članov občinskega štaba .

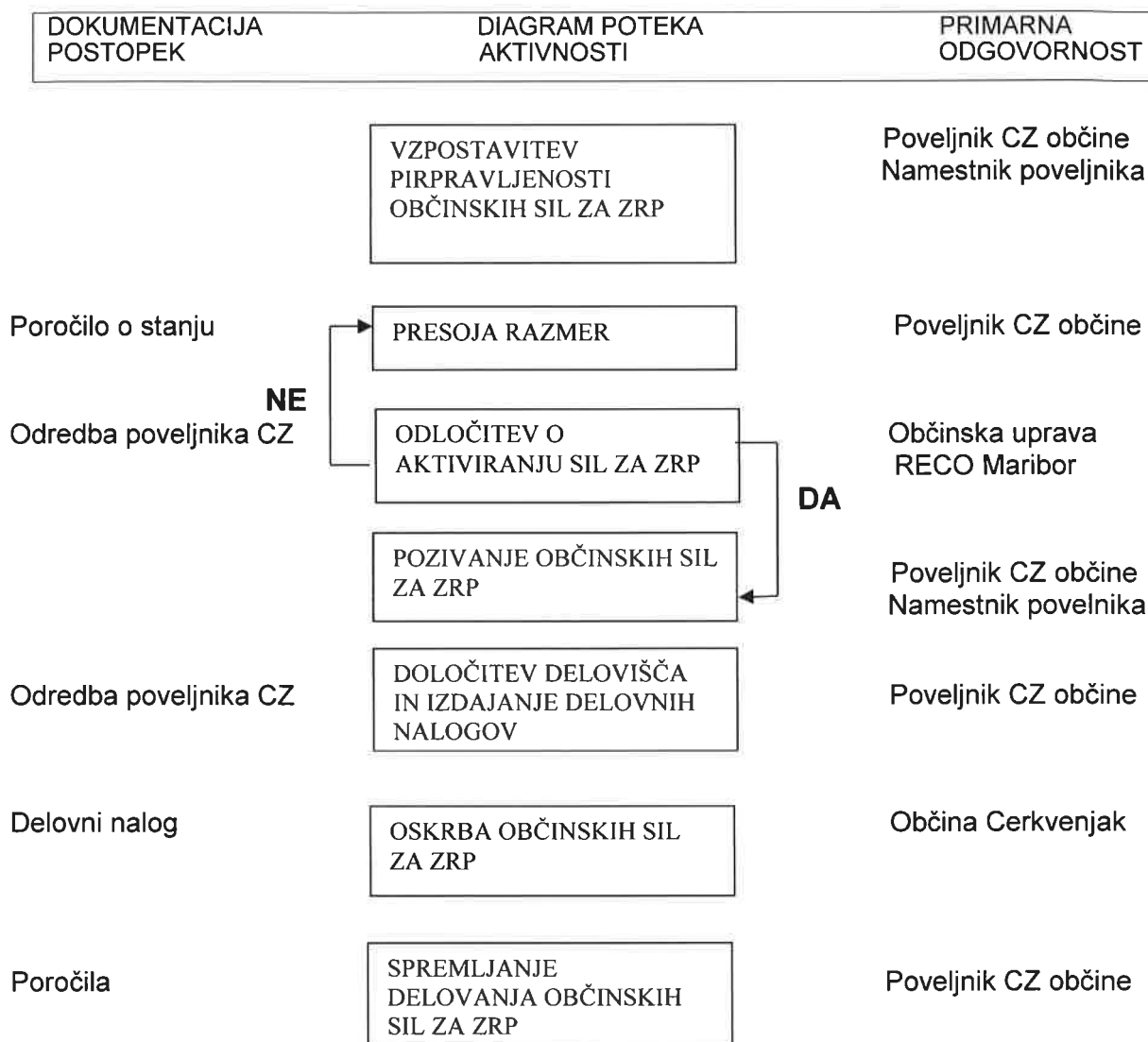

Diagram 4: Aktiviranje občinskih sil za zaščito, reševanje in pomoč ob jedrski nesreči

6.2.1 Aktiviranje organov in njihovih strokovnih služb ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah

Ob radiološki nesreči ali jedrski ali radiološki nesreči v tujini se izvede aktiviranje v občini Cerkljenjak po posvetu s Poveljnikom CZ VŠR.

6.3 Aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč ob jedrski nesreči v tujini

Ob jedrski nesreči v tujini o aktiviranju občinskih sil odloča poveljnik CZ občine na podlagi odločitve poveljnika CZ RS o izvajanju zaščitnih ukrepov na območju ODU. Potrebne sile zaščite, reševanja in pomoči v občini Kungota se aktivirajo, če je glede na pričakovane posledice nesreče potrebno izvajati ukrepe ali naloge zaščite, reševanja in pomoči v občini Cerkevjak.

Aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč v primeru jedrske nesreče v tujini, poteka po istem postopku kot v primeru jedrske nesreče v NEK (glej poglavje 6.2)

P- 8	Pregled materialnih sredstev iz občinskih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč
P- 5	Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč občin na območju
D – 6	Navodilo za psihološko pomoč

7. UPRAVLJANJE IN VODENJE

7.1 Organi in njihove naloge

7.1.1 Župan in strokovne službe Občine Cerkvenjak

Župan opravlja z zakonom predpisane naloge na področju zaščite in reševanja, predvsem pa

- skrbi za izvajanje priprav za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in uresničevanje zaščitnih ukrepov ter za odpravljanje posledic naravnih in drugih nesreč;
- imenuje občinske poveljnike in štabe CZ občine ter poverjenike za CZ,
- vodi zaščito, reševanje in pomoč;
- v primeru nesreče odloča o porabi rezervnih sredstev (o porabi pisno obvešča Občinski svet), o porabi višjih zneskov odloča Občinski svet;
- v primeru nastale nevarnosti odredi evakuacijo ogroženih in prizadetih prebivalcev;
- predlaga pristojnemu organu razporeditev državljanov na delovno dolžnost, dolžnost v civilni zaščiti ter materialno dolžnost.

7.1.2 Poveljnik oz. namestnik poveljnika CZ Občine Cerkvenjak

- Usmerja dejavnost za zaščito, reševanje in pomoč.
- Predlaga in odreja zaščitne ukrepe.
- Odloča o aktiviranju sil za zaščito, reševanje in pomoč.
- Vodi operativno-strokovno dejavnost Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč iz svoje pristojnosti na območju občine.
- Obvešča Poveljnika CZ regije o posledicah in stanju na prizadetem območju ter daje mnenja in predloge v zvezi z zaščito, reševanjem, pomočjo ter opravljanjem posledic nesreče.
- Nadzoruje izvajanje nalog – spremlja stanje na prizadetem območju.
- Usmerja dejavnost za zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje na prizadetem območju.
- Pripravi končno poročilo o nesreči.
- Opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.3 Štab Civilne zaščite občine Cerkvenjak

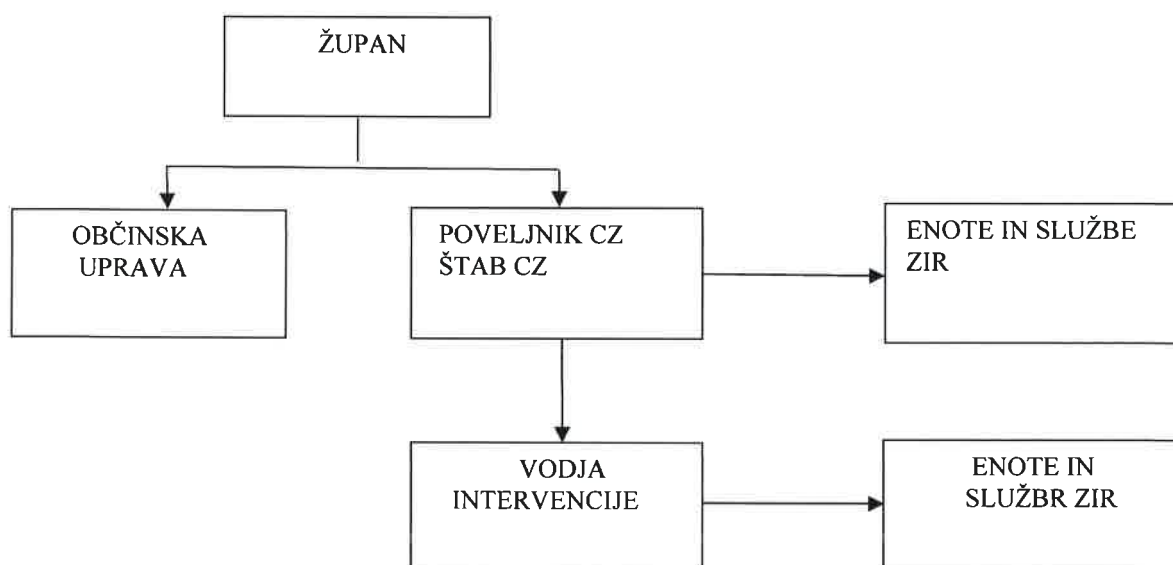
Štab mora ob jedrski ali radiološki nesreči čim prej vzpostaviti pregled nad stanjem na prizadetem območju, oceniti predvideni razvoj situacije, zagotoviti takojšnje ukrepanje z zagotovitvijo nujne reševalne pomoči. V tem pogledu tesno sodeluje z vodjo intervencije.

Nato se mora osredotočiti na izdelavo strategije ukrepanja za zagotovitev osnovnih pogojev za življenje, ki zajema določitev prednostnih nalog, človeške in materialne vire, operativne rešitve izvedbe zahtevnejših nalog ter nosilce koordinacije.

Ob nesreči organizira naslednje delovne procese:

- Nudi Poveljniku CZ strokovno pomoč pri vodenju nalog zaštite, reševanja in pomoči.
- Spremlja izvajanje posameznih dejavnosti zaštite in reševanja.
- Zagotavlja informacijsko podporo.

7.2 Operativno vodenje

Shema 3: vodenje sistema zaštite in reševanja v občini Kungota

Posledice jedrske nesreče je treba čim prej ustrezno dokumentirati. Prav tako je treba dokumentirati tudi vse odločitve poveljnika Civilne zaštite občine in drugih organov. Za te naloge je odgovorna strokovna služba – občinska uprava, poveljnik CZ Občine Kungota in član štaba za administracijo.

Poveljnik CZ občine aktivira sile in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč. Potrebne enote in sile izvajajo zaščitne ukrepe in naloge ZRP. Poveljnik CZ in štab CZ spremljajo razmere in dejavnosti na terenu in o tem obveščajo Štab CZ VŠP.

7.2.1 Operativno vodenje ob jedrski nesreči v NEK

Operativno vodenje v občini Cerkljenjak ravni se prične ob objektni nevarnosti (stopnja 2).

Poveljnik CZ občine Cerkljenjak skupaj s štabom CZ občine Cerkljenjak organizira sprejem evakuiranih prebivalcev, ki obsega zagotavljanje zvez, opreme, materiala, prevoza, informacijske podpore, prehrane, zdravstvenega in drugega v ter administracijo in finance varstva zagotavlja štab CZ s službami za podporo.

Štab CZ občine ob jedrski ali radiološki nesreči organizira delo na sedežu občine, CERKVENJAK 25, 2236 CERKVENJAK v sejni sobi tel. 02/729 57 00, fax. 02/729 57 04 e-mail obcina@cerkljenjak.si.

7.3 Organizacija zvez

Pri neposrednem vodenju akcij zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski ali radioški nesreči se uporablja sistem zvez zaščite in reševanja (ZARE) v katerem je podsistem radijskih zvez in podsistem osebne klica.

Komunikacijsko središče tega sistema jev ReCO Maribor, preko katerega se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne funkcionalne telekomunikacijske sisteme.

Za operativne zveze v okviru enot in služb, ki izvajajo zaščito, reševanje in pomoč ob jedrski nesreči se uporablja simpleksni (SI) kanal radijskih zvez ZARE, ki ga določi ReCO Maribor.

Za operativne zveze pri vodenju akcije zaščite, reševanja in pomoči se uporabljajo naslednji repetitorski kanali radijskih zvez ZARE:

21- Boč

Pri prenosu podatkov in govornemu komuniciranju se lahko uporablja vsa razpoložljiva telekomunikacijska in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o telekomunikacijah.

Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci zaščite, reševanja in pomoči poteka po:

- satelitskih zvezah za prenos podatkov mobilnih enot,
- sistemih javne stacionarne telefonije,
- mobilne telefonije,
- prenosnih baznih postajah mobilne telefonije,
- internetu,
- telefaksu.

8. NADZOR RADIOAKTIVNOSTI

8.1 Nadzor radioaktivnosti ob jedrski nesreči

Nadzor radioaktivnosti ob jedrski nesreči, ki se izvaja na območju občine je sestavljen iz treh osnovnih sestavin:

- nadzora v okolju,
- nadzora prebivalstva,
- nadzora interventnega osebja.

Nadzor radioaktivnosti usmerja in izvaja država oziroma regija v skladu s temeljnim načrtom

8.2 Naloge izvajalcev nadzora radioaktivnosti ob jedrski nesreči

Naloge nadzora radioaktivnosti izvajajo državne in regijske enote za CZ.

Usklajevanje izvajanja nalog nadzora je predpisano v državnem načrtu izvajanja radiacijskega monitoringa ob jedrski nesreči. Izvajanje nadzora radioaktivnosti je v pristojnosti države in regije.

9. UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

9.1 Zaščitni ukrepi

Zaščitni ukrepi so ukrepi preprečevanja ali zmanjšanja izpostavljenosti posameznikov virom sevanja. Osnova za določitev zaščitnih ukrepov ob jedrski ali radiološki nesreči so intervencijski nivoji.

V primeru izrednega dogodka v NEK mora NEK predlagati takojšnje zaščitne ukrepe, ki jih usklajuje z URSJV.

9.1.1 Vrste zaščitnih ukrepov

Glede na hitrost ukrepanja so zaščitni ukrepi takojšnji, prehrambni in dolgoročni.

9.1.2 Takojšnji zaščitni ukrepi

Namen takojšnjih zaščitnih ukrepov je preprečiti deterministične učinke sevanja, zato jih je treba izvesti čim prej po začetku jedrske ali radiološke nesreče.

Ob jedrski ali radiološki nesreči v NEK se v občini Cerkljenjak najprej uvedbo naslednjih ukrepov:

- a) zaužitje tablet kalijevega jodida,
- b) evakuacija
- c) sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev;

- za ostale dogodke pa naslednje:

- d) omejitev sevanja in kontaminacije (zavarovanje območja),
- e) uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
- f) oskrba poškodovanih in obsevanih oseb,

- ter za obe vrsti dogodkov:

- g) nadzor območja,
- h) dekontaminacija ljudi in opreme.

a) Zaužitje tablet kalijevega jodida

Zaužitje tablet kalijevega jodida oziroma jodna profilaksa je zaužitje stabilnega joda pred nastankom jedrske ali radiološke nesreče ali tik ob njenem nastanku z namenom zaščititi ščitnico pred obsevanjem zaradi kopičenja radioaktivnega joda v skladu N A Č R T RAZDELITVE TABLET KALIJEVEGA JODIDA OB JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI CERKVENJAK št. 82000-01/1999, z dne 21.02.2022. Sprejeli jih bodo vsi občani mlajši od 40 let.

Za prebivalce občine Cerkljenjak se tablete kalijevega jodida hranijo v **Splošni bolnišnici Murska Sobota, Rakičan, Ul. Dr. Vrtnjaka 6** v bolnišnični lekarni (mag. Nada Bernat, mag.farm.) in se razdelijo glede na potrebo izvajanja jodne profilakse.

b) Evakuacija

V primeru jedrske nesreče se evakuacija odredi pred izpustom radioaktivnih snovi v ozračje ali po prehodu radioaktivnega oblaka, če ni bilo časa za evakuacijo in je bilo predhodno odrejeno zaklanjanje. Enako se ukrepa ob radiološki nesreči z izpustom radioaktivnih snovi v zrak oz. na podlagi meritev na terenu, če gre za kontaminacijo tal (npr. izlitje radioaktivne tekočine).

Evakuacija se praviloma izvaja z lastnimi (osebnimi) vozili Prevozna sredstva za posebne kategorije prebivalstva (otroci v šolah in vrtcih, bolniki v bolnišnicah, upokoencev, gosti v turističnih objektih) priskrbijo pristojne ustanove.

Občine Cerkljenjak priskrbijo potrebno število javnih prevoznih sredstev v občini, ki so last občanov in podjetij, ki se ukvarjajo z javnimi prevozi po pogodbi za evakuacijo prebivalcev, ki ne razpolgajo z lastnimi prevoznimi sredstvi.

Cestno podjetja Pomgrad poskrbita za zapore državnih in občinskih cest med izvajanjem evakuacije.

Pri evakuaciji sodelujejo enote CZ občine Cerkljenjak in po potrebi SV.

P-20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano

c) Omejitev sevanja in kontaminacije

Ukrep izvajamo predvsem pri radioloških nesrečah, kjer se ustrezno veliko območje okrog vira sevanja fizično zavaruje. Na ta način se onemogoči dostop ljudem oziroma živalim ter tako prepreči nezgodno obsevanost in širjenje morebitne kontaminacije.

d) Uporaba osebnih zaščitnih sredstev

Za zaščito pred vdihavanjem kontaminiranih prašnih delcev v zraku uporabljamo različno respiratorno zaščito. Za zaščito pred kontaminacijo kože in oblačil uporabljamo gumijaste rokavice in ogrinjala.

e) Oskrba poškodovanih in obsevanih oseb

Specialistično oskrbo poškodovanim in obolelim, ki niso kontaminirani in ne kažejo znakov akutne oboletosti (npr. bruhanje), Splošna bolnišnica Murska Sobota in Univerzitetni klinični center Maribor po potrebi.

Kontaminiranim osebam in osebam z znaki akutne obsevanosti nudi oskrbo Univerzitetni klinični center Ljubljana (UKC), Klinika za nuklearno medicino.

f) Dekontaminacija ljudi, živali in opreme

Za zmanjšanje nevarnih učinkov sevanja in za zmanjšanje širjenja kontaminacije je potrebno ljudi, živali in opremo preveriti in po potrebi dekontaminirati. Preverjanje kontaminacije in dekontaminacija se praviloma izvaja na dekontaminacijskih postajah, ki se organizirajo izven območja zaščitnih ukrepov na nadzornih točkah.

Dekontaminacijo ljudi, živali in javnih površin lahko izvaja JZZPR Maribor po potrebi pa lahko zaprosijo tudi za pomoč SV.

9.1.3 Prehrambeni zaščitni ukrepi

S prehrabnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje za stohastične učinke sevanja zaradi vnosa kontaminiranih živil in pitne vode v telo.

Prehrambeni intervencijski ukrepi trajajo od nekaj dni do nekaj tednov za kratkožive izotope, za dolgožive izotope pa tudi več desetletij.

Prehrambeni zaščitni ukrepi so:

- prepoved uporabe kontaminirane hrane in krme,
- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitev uživanja določenih živil, predvsem poljščin, sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov
- zaščita živali in krme (zadrževanje živali v hlevih, prepoved paše in krmljenja živali s svežo krmo),
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev oziroma prepoved uporabe mesa uplenjene divjadi,
- zaščita virov pitne vode in
- zagotavljanje nadomestne neoporečne hrane, vode in krme.

Prehrambene zaščitne ukrepe izvajajo prebivalci (tudi kot imetniki živali) v okviru osebne in vzajemne zaščite, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, zdravstva in izobraževanja, nosilci živilskih dejavnosti ter nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

9.1.4 Dolgoročni zaščitni ukrepi

Z dolgoročnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje za stohastične učinke sevanja in trajajo od nekaj tednov do nekaj mesecev, lahko pa tudi več stoletij za zelo dolgožive izotope, pri čemer je treba upoštevati ekonomske in socialne posledice teh ukrepov.

Dolgoročni zaščitni ukrepi so:

- začasna preselitev prebivalstva,
- trajna preselitev prebivalstva in
- dekontaminacija okolja.

Dolgoročne zaščitne ukrepe se izvaja v okviru sanacije po prenehanju izrednega dogodka v okviru rednega dela pristojnih organov in služb.

9.1.6 Izvajanje zaščitnih ukrepov na območju splošne pripravljenosti ob jedrski nesreči v NEK in drugih izrednih dogodkih

Zaščitni ukrepi so dolgoročni in tudi takojšnji v skladu z nastalimi razmerami

9.1.7 Zaščitni ukrepi ob jedrski ali radiološki nesreči v tujini

Ob jedrski nesreči v tujini se poleg ukrepov predvidenih za območje ODU izvajajo:

- poostren in povečan nadzor okolja, hrane, prednost imajo območja, kjer je deževalo,
- priprava sistema vzorčenja hrane in krme,
- zaščita Slovencev v prizadetih državah,
- prepoved uvoza iz teh držav,
- priporočila glede potovanja v prizadete države,
- poostren nadzor radioaktivnosti na mejnih prehodih in
- poostren nadzor uvožene hrane in krme.

Ob jedrski nesreči širše razsežnosti v elektrarni, ki je znotraj 500-kilometerskega območja okrog RS in ob neugodnih vremenskih razmerah so možni tudi takojšnji zaščitni ukrepi (zaužitje tablet kalijevega jodida) in prehrambeni ukrepi

9.1.8 Zaščitni ukrepi ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah

V primeru drugih jedrskih ali radioloških nesrečah za takojšnje zaščitne ukrepe na lokaciji poskrbijo upravljavci objektov oziroma imetniki radioaktivnih virov, v nasprotnem primeru pa je potrebna takojšnja intervencija:

- zavarovanje območja izvedejo pooblašene službe, prvi, ki prispe na kraj dogodka,
- pri intervenciji sodelujejo pristojne javne službe in pooblašene organizacije (npr. ELME, ZVD).

9.2 Naloge zaščite, reševanja in pomoči

9.2.1 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč

Prva pomoč obsega:

- dajanje prve pomoči poškodovanim in obolelim,
- pomoč pri dekontaminaciji poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri prevozu lažje poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri negi poškodovanih in obolelih in
- sodelovanje pri izvajanju higiensko – epidemioloških ukrepov.

Prvo pomoč ob jedrski nesreči v NEK, predvsem ob izvajanju evakuacije in sprejemu evakuiranih prebivalcev izvajajo enote za prvo pomoč.

Nujna medicinska pomoč:

Ob nesreči v NEK ne pričakujemo večjega števila ranjenih in poškodovanih prebivalcev niti večjega števila oseb z znaki sevalne bolezni v ionočju splošne pripravljenosti.

Manjše poškodbe, do katerih bi lahko prišlo pri izvajanju ukrepov ZRP, bi se prebivalci oskrbeli v okviru osebne in vzajemne zaščite, prvo zdravstveno pomoč jim zagotavlja medicinsko osebje na terenu oziroma v zdravstvenih ustanovah in bolnišnicah.

Delovaje zdravstvene službe ob naravnih in drugih nesrečah je urejeno s predpisi MZ o delu zdravstvene službe ob naravnih in drugih nesrečah.

P-29	Pregled veterinarskih organizacij
P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
D-6	Navodilo za psihološko pomoč

9.2.2 Prva veterinarska pomoč

Naloge prve veterinarske pomoči izvajajo tudi ekipe prve veterinarske pomoči v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, ki se ukvarjajo s farmsko vzrejo živine.

Prva veterinarska pomoč ob jedrski ali radiološki nesreči obsega:

- izvajanje ukrepov za zaščito živali, živil živalskega izvora, krmil in napajališč pred ionizirajočim sevanjem, ki jih je priporočilo MKGP ali VURS,
- izvajanje ukrepov za zaščito živali ob nevarnosti množičnega pojava ali množičnem pojavu živalskih bolezni,
- sodelovanje pri izvajanju dekontaminacije živine in
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel.

9.2.3 Gašenje in reševanje ob požarih

Gasilske enote GZ Lenart, PGD Cerkljenjak sodelujejo ob jedrski ali radiološki nesreči poleg gašenja tudi pri izvajanju drugih nalog zaščite in reševanja, še posebej pri prevozu pitne vode, reševanju ob prometnih nesrečah in pomoči ogroženim prebivalcem.

9.2.4 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

Med jedrsko ali radiološko nesrečo je potrebno zagotoviti neoporečno (nekontaminirano) vodo in hrano ter osnovne bivalne pogoje, npr. ustrezno nastanitev v primeru evakuacije, hrano v primeru prehrabnenih ukrepov, ipd.

Preklic zaklanjanja in uporabe tablet kalijevega jodida se razglasi če:

- ni več verjetno, da bi lahko prišlo do večjih izpustov radioaktivnih snovi;
- ni več verjetno, da bi NEK razglasila splošno nevarnost;
- meritve hitrosti doze v okolju pokažejo, da ni dosežen intervencijski nivo za zaklanjanje.

Preklic prepovedi ali omejitev uživanja določenih živil se razglasi:

- če ni verjetno , da bi lahko prišlo do večjih izpustov rado aktivnih snovi;
- če ni dosežen akcijski nivo za posamezno vrsto živila.

10. OSEBNA IN VZAJEMA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsegata vse aktivnosti, ki jih prebivalci začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o zaščitnih ukrepih ob jedrski ali radiološki nesreči.

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po medijih sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšata posledice nesreče.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti kakor tudi z vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi.

Prebivalcem morajo biti vnaprej dana vsa potrebna navodila glede načina obveščanja ob nesreči, o vrsti in stopnjah nevarnosti kot tudi o potrebnih zaščitnih ukrepih in njihovem izvajanju.

Navodila prebivalcem za ravnanje ob jedrski nesreči se nahajajo tudi na internetni strani URSZR.

11 RAZLAGA POJMOV IN SEZNAM KRATIC

11.1 Pomen pojmov

akcijski nivo	mejna koncentracija radionuklidov v hrani, mleku ali pitni vodi, nad katero je prepovedano uživanje
deterministični učinki	klinično ugotovljive okvare obsevanega organa, tkiva ali organizma zaradi poškodovanja celic; za nastanek posameznega determinističnega učinka so določljive vrednosti doz, pri katerih se deterministični učinek pojavi, za te vrednosti doz pa velja, da je za doze, ki jih presegajo, deterministični učinek večji, če je vrednost doze večja
dozna obremenitev	vsota vseh doz, prejetih v določenem času, zaradi notranjega in zunanega obseva
evakuacija	začasen in organiziran umik ljudi ob izrednem dogodku z določenega območja, da se izognejo dozam, ki presegajo intervencijske nivoje
evakuacijsko sprejemališče	evakuacijsko sprejemališče je mesto sprejema evakuiranih prebivalcev
izredni dogodek	dogodek, pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti z izvajanjem ukrepov za zaščito delavcev, posameznikov iz prebivalstva ali prebivalstva, bodisi delno ali v celoti, ali za varstvo pacientov, če gre za izredni dogodek pri radiološkem posegu
izogibna doza	ocenjena vrednost razlike med dozo, ki je posledica izrednega dogodka brez izvajanja intervencijskih ukrepov in dozo zaradi izrednega dogodka ob izvajanju intervencijskih ukrepov
jodna profilaksa	zaužitje neradioaktivnega joda (tablete kalijevega jodida) pred ali takoj ob nastanku izrednega dogodka, da se zaščiti ščitnica pred obsevanjem zaradi kopičenja radioaktivnih izotopov joda v njej
mejne doze	predpisane doze, ki ne smejo biti presežene
stohastični učinki	statistično ugotovljive okvare zaradi spremenjenih lastnosti obsevanih celic, ki se lahko razmnožujejo. Stohastični učinki, kot so nastanek malignih rakov ali dednih posledic v genih, niso odvisni od doze in zanje prag nastanka ne obstaja, vendar je njihov nastanek verjetnejši pri višji dozi
nadzorna točka	nadzorna točka je mesto nadzora vstopa oziroma izstopa iz območja izvajanja zaščitnih ukrepov in mesto preverjanja kontaminacije ljudi in opreme ter izvajanje dekontaminacije
nesreča	dogodek ali vrsta dogodkov, ki jih povzročijo nenadzorovane naravne in druge sile in prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva
območje načrtovanja	skupno ime za območja v določeni oddaljenosti od lokacije nesreče, na katerih se predvidi izvajanje oziroma načrtuje izvajanje zaščitnih ukrepov
obsevanost	izraz, ki se uporablja v varstvu pred ionizirajočimi sevanji za izpostavljenost sevanju (predvsem ljudi) v določenem časovnem obdobju
operativni intervencijski nivo	vrednost intervencijskega nivoja, ki se izraža z neposredno merljivo veličino, kot je hitrost doze zunanjega sevanja, površinska

	kontaminacija ali koncentracija radioaktivnih snovi v zraku, pitni vodi, živilu ali krmi. Operativni intervencijski nivoji se uporabljajo v začetni fazi izrednega dogodka za hitro odločanje o intervencijskih ukrepih
kontaminacija	onesnaženje predmetov, površin ali oseb z radioaktivnimi snovmi
used	usedanje radioaktivnih delcev iz radioaktivnega oblaka zaradi teže ali spiranja s padavinami na tla in na ostale površine

11.2 Seznam kratic

ARSO	Agencija RS za okolje
CORS	Center za obveščanje Republike RS
CZ	Civilna zaščita
ELME	Ekološki laboratorij z mobilno enoto
EU	Evropska unija
NEK	Nuklearna elektrarna Krško
PGD	Prostovoljno gasilsko društvo
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKS	Rdeči križ Slovenije
URSZR	Uprava RS za zaščito in reševanje
ZIR	zaščita in reševanje
VŠR	Vzhodno Štajerska regija
ZRP	zaščita, reševanje in pomoč
VURS	Veterinarska uprava Republike Slovenije

12 PRILOGE IN DODATKI

Priloge

- P-1 Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne
- P-2 Seznam zaposlenih v upravi občine Cerkljenjak
- P-3 Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč občin
- P-4 Podatki o organih, službah in enotah CZ
- P-5 Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč občin na območju
- P-6 Pregled osebne in skupne opreme ter sredstev pripadnikov enot za zaščito, reševanje in pomoč občin na območju
- P-7 Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZIR občin na območju
- P-8 Pregled materialnih sredstev iz občinskih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč
- P-10 Pregled gradbenih organizacij (občine)
- P-11 Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov (občine)
- P-14 Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode
- P-15 Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
- P-18 Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
- P-19 Radijski imenik sistema zvez ZARE, ZARE+
- P-20 Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
- P-21 Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč
- P-22 Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
- P-23 Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
- P-25 Pregled človekoljubnih organizacij
- P-26 Pregled centrov za socialno delo
- P-27 Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
- P-28 Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
- P-29 Pregled veterinarskih organizacij
- P-31 Pregled kulturne dediščine

Dodatki

- D-6 Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
- D-7 Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
- D-8 Navodilo za obveščanje o nesreči
- D-15 Vzorec delovnega naloga
- D-19 Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZIR ob nesreči

Posebni dodatki

- D-205 Načrt razdelitve tablet KJ